

kwiecień 2022 r.

NEWSLETTER EDUKACYJNO-INFORMACYJNY

10 KSIĄŻEK W TEMATYCE EKOLOGICZNEJ, KTÓRE WARTO ZNAĆ!

Poniższa lista propozycji została wybrana w oparciu o źródła internetowe, ale także własne zasoby w domowych biblioteczkach. Oto książki, które polecamy i zachęcamy do lektury!

1. **„Świat na rozdrożu”**, Marcin Popkiewicz, Wydawnictwo Sonia Draga
Świetny wstęp w tematykę związanych z klimatem i trwającym dzisiaj kryzysem klimatycznym. Napisana naukowym, ale przystępnym językiem, jest źródłem danych, faktów, badań, analiz i wniosków.
2. **„Nauka o klimacie”**, Aleksandra E. Kardaś, Marcin Popkiewicz, Szymon Malinowski, Wydawnictwo: Sonia Draga
Książka naukowa, ale napisana przystępnym językiem.
3. **„To zmienia wszystko. Kapitalizm kontra klimat”**, Naomi Klein, Wydawnictwo Muza SA
Książka o klimacie w kontekście wielkiej i małej polityki, wielkiej i małej gospodarki, gdzie obrywa się zarówno denialistom, jak i ekologom. Naomi Klein promuje ideę sprawiedliwości klimatycznej, bazującej na trosce, umiarkowaniu, szacunku, odpowiedzialności.
4. **„Ziemia nie do życia. Nasza planeta po globalnym ociepleniu”**, David Wallace-Wells, Wydawnictwo Zysk i S-ka
To książka opowiadające o możliwych konsekwencjach globalnego ocieplenia z podziałem na kategorie.
5. **Koniec lodu. Jak odnaleźć sens w byciu świadkiem katastrofy klimatycznej”**, Dahr Jamail, Wydawnictwo Krytyka Polityczna
Książka jest osobistą i głęboką kroniką naszej katastroficznej rzeczywistości oraz wezwaniem do rozkoszowania się tą wrażliwą, kruchą planetą, póki możemy.

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

6. **„Mniej. Intymny portret zakupowy Polaków”**, Marta Sapała, Wydawnictwo Mamania
Książka różna od pozostałych, bo skupiająca się na polskim podwórku i analizie postaw konsumenckich Polaków.
7. **„Życie Zero Waste. Żyj bez śmieci i żyj lepiej”**, Katarzyna Wągrowka, Wydawnictwo Znak Literanova
8. **„Inteligencja ekologiczna”** Daniel Goleman, Wydawnictwo Rebis
9. **„Gotuję nie marnuję”**, Sylwia Majcher, Wydawnictwo Buchmann
Książka z przepisami na posiłki, ale i konkretną ideą. Ideą ograniczania odpadów spożywczych.
10. **„Chcieć mniej. Minimalizm w praktyce”**, Katarzyna Kędzierska, Wydawnictwo Społeczny Instytut Wydawniczy Znak
MNIEJ przedmiotów to WIĘCEJ wolności.
MNIEJ zakupów to WIĘCEJ czystego powietrza na naszej PLANECIE.
MNIEJ rzeczy to WIĘCEJ spokoju i radości z tego, co już masz.
MNIEJ toksycznych relacji to WIĘCEJ czasu dla siebie i najbliższych.
11. **„UKRYTE ŻYCIE LASU. Rok podglądania natury”**, David Haskell, Wydawnictwo Feeria
Każdy rozdział – to inna data, inne wydarzenie w lesie. Warto zabierać poradnik ze sobą na spacer, by wiedzieć, na co tego dnia zwrócić w lesie uwagę.
12. **„MIASTO SZCZĘŚLIWE. Jak zmienić nasze życie, zmieniając nasze miasta”**, Charles Montgomery, Wydawnictwo Wysoki Zamek
13. **Klimat to my, Jonathan Safrana Foer**, Wydawnictwo Krytyka Polityczna
Foer ponownie analizuje, jak dieta wpływa na zmiany klimatyczne na Ziemi. W bardzo osobisty sposób tłumaczy, dlaczego jest nam tak ciężko dokonać wyrzeczeń mimo wszelkich dowodów na to, że ocieplenie klimatu spowodowane jest popularnością diety bogatej w mięso i produkty odzwierzęce.
14. **Jak uratować świat? Czyli co dobrego możesz zrobić dla planety”** Areta Szpura, wydawnictwo: W.A.B.

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

Kompleksowy poradnik pokazujący, jak małymi krokami każdy z nas może dbać o planetę. To zbiór rozmów ze specjalistami z zakresu ekologii, zero waste i zdrowego (dla nas i dla planety) żywienia. To zbiór wywiadów, opowieści oraz porad, jak każdy z nas, metodą małych kroków, może zadbać o planetę.

15. **„KLIMAT. To, o czym dorośli ci nie mówią;** Boguś Janiszewski, Max Skorwider, Wydawnictwo Publicat

16. **Co zrobić z tą chmurą smogu?**, Małgorzata Ogonowska, Artur Rogoś, Oleksandra Bal, Wydawnictwo Adamada
To jest książka dla mniejszych i większych dzieci, choć powinni ją przeczytać także dorośli. W książce znajdziesz kilka sposobów na zmniejszenie poziomu smogu.

17. **123 superciekawe fakty o klimacie**, Mathilda Masters, Wydawnictwo Nasza Księgarnia
Encyklopedia ciekawostek na temat środowiska i klimatu.

18. **To pestka! Czyli ogrodnictwo dla dzieci**, Bradley Kristen, Wydawnictwo Kropka
Książka z masą podpowiedzi o tym, jak zostać ogrodnikiem, wykorzystać materiały z recyklingu, jeść zdrowo i cieszyć się naturą.

19. **Co zrobić z tą górą śmieci?** Małgorzata Ogonowska, Artur Rogaś, Wydawnictwo Adamada
Bardzo plastyczna książka pokazująca (dosłownie), jak ludzie tworzą coraz większe i większe góry śmieci.

Źródło informacji:

<https://paulinagorska.com/10-ksiazek-o-ekologii-ktore-warto-przeczytac>

<https://sklep.beczmania.pl/najciekawsze-ksiazki-o-ekologii>

<https://aktywneczytanie.pl/7-01-20-ksiazki-dla-dzieci-o-ekologii/>

<https://pokoleniezerowaste.pl/ksiazki-o-ekologii-zero-waste-plastiku-klimacie/>

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

CZY WIESZ CZYM JEST ZERO WASTE?

Czym jest zero waste? – kolejna moda? Czy działanie na rzecz środowiska?

Ruch pod nazwą **ZERO WASTE** zapoczątkowała **Bea Johnson**, pisząc swoją pierwszą książkę pod tytułem „Zero Waste Home”. Choć pojęcie istniało już wcześniej, to jednak dzięki Bei Zero Waste stało się ruchem, który zaczął nabierać międzynarodowego charakteru i rozgłosu.

Pojęcie Zero waste w języku angielskim pozwala na jego międzynarodową rozpoznawalność, a jednocześnie jest tak szerokie, że z trudem poddaje się tłumaczeniu na język polski. „Waste” według Wielkiego słownika języka angielskiego to między innymi: „zużywanie się, ubytek, odpadki, odpady, marnowanie, marnotrawstwo, trwonienie, strata”. Każde z tych znaczeń dobrze opisuje to, czemu ruch Zero Waste zdaje się sprzeciwiać, w odniesieniu do zasobów naturalnych Ziemi.

Według Zero Waste International Alliance:

„Zero Waste jest celem, który jest etyczny, ekonomiczny, skuteczny i wizjonerski, aby prowadzić ludzi ku zmianie stylu życia i praktyk, które naśladują naturalne cykle odnawiania się, gdzie wszelki materiał, którego się pozbyto jest zaprojektowany tak, by być zasobem do wykorzystania przez innych. Zero Waste oznacza projektowanie i zarządzanie produktami oraz procesami, aby systematycznie eliminować szkodliwość odpadów i materiałów oraz zmniejszać ich objętość, przetwarzać i odzyskiwać wszystkie zasoby, nie spalać ich ani nie zakopywać. Zero Waste wyeliminuje uwalnianie szkodliwych substancji do ziemi, wody czy też powietrza, które są zagrożeniem dla zdrowia człowieka, zwierząt, roślin i całej planety”.

Zero waste niesie ze sobą oczywiste i istotne korzyści dla środowiska: zmniejsza jego zanieczyszczenie (ograniczając ilości niebezpiecznych odpadów stałych i gazowych) i chroni je przed eksploatacją (zmniejszając popyt na zasoby naturalne)” Bea Johnson

Zasady zero waste, czyli 5R

Zasada nakreśla podstawowe czynności, które warto wykonywać, aby żyć w harmonii ze środowiskiem i go nie zanieczyszczać:

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

1. **Refuse** (odmawiaj) – ulotki rozdawane na ulicy, jednorazowe opakowania przyczyniają się do zanieczyszczania ekosystemu. W myśl pierwszej eRki powinno się odmawiać korzystania z nich.
2. **Reduce** (ograniczaj) – ta zasada odnosi się do minimalizmu i polega na otaczaniu się tylko niezbędnymi rzeczami.
3. **Reuse** (używaj ponownie) – tutaj dokonujemy czynności bardzo prostej, a mianowicie używamy opakowań wielorazowych oraz tego co pozornie mogłoby wydawać się śmieciem.
4. **Recycle** (segreguj i przetwarzaj) – chodzi tu o kreatywne wykorzystanie zbędnych przedmiotów. Poplamiełeś obrus winem? Przerób go na mniejsze serwetki!
5. **Rot** (kompostuj) – obejmuje gromadzenie odpadków organicznych i przerabianiu ich na naturalne nawozy lub energię.

Ideąlem zero waste na pewno nie jest stanie się bezdomnym weganinem, ale wprowadzenie w codziennym życiu takich zmian, które będą realne i konsekwentne. Dlatego czasem mówi się także o „less waste”.

W dosłownym tłumaczeniu less waste to po prostu “mniej odpadów”. W praktyce chodzi oczywiście o generowanie jak najmniejszej ilości śmieci! To pojęcie będzie zatem wiązać się z minimalizmem, recyklingiem, stosowaniem zamienników, a nawet DIY!

Less waste w odniesieniu do zakupów:

- to kupowanie tylko tego, co naprawdę potrzebne;
- to dobre planowanie;
- to postawienie na trwałość i jakość.

Kupowanie zgodnie z regułą – lepiej mniej, ale lepszej jakości. To jednocześnie korzystanie z second handów, plich targów, form wymiany towarów w internecie. Kupowanie towarów wytworzonych lokalnie, które nie musiały przebyć setek czy tysięcy kilometrów.

- To wykorzystywanie do końca tego, co już zostało zakupione.
- To dbanie o posiadane przedmioty, by uniknąć ich przedwczesnego zniszczenia.
- To w końcu naprawianie tego, co można naprawić, zamiast pogoni za nowym.
- To darowanie drugiego życia starym przedmiotom, znajdując im nowe zastosowanie.

Podobne reguły, które stosujemy wobec zakupów, odnoszą się także do jedzenia i wyborów żywnościowych.

Less waste to także:

- dojazd do pracy i poruszanie się po mieście na rowerze;
- to korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast jazdy własnym samochodem;

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

- to wybór „zorganizowanego autostopu” w podróży po Polsce, jakim jest na przykład Bla Bla car oraz udostępnianie wolnego miejsca w samochodzie innym;
- to wybranie się w dalszą podróż raczej pociągiem niż samolotem czy promem..

Każdy z tych drobnych gestów oznacza wyraźny wpływ na globalne zużycie energii, produkcję gazów cieplarnianych, wykorzystanie surowców.

Źródło informacji:

https://zero-waste.pl/czym-jest-zero-waste/?gclid=Cj0KCQiAxoiQBhCRARIsAPsvo-zHFY-XtJtnDHWtQyO_GWf5DMUkE8IJmm_QotGXsFbCnee9FegvUWwMaAgkPEALw_wcB

<https://www.aleworek.pl/2018/na-czym-polega-idea-zero-waste/>

<https://hadart.pl/pl/ruch-zero-waste-lub-less-waste-dlaczego-mniej-znaczy-lepiej/>

RAPORT IPCC

IPCC, czyli Międzyrządowy Zespół ds. Zmiany Klimatu to ciało doradcze ONZ. Członkami IPCC jest 195 krajów, w tym Polska. Koncentrują się na dostarczaniu rządzącym aktualnej i rzetelnej wiedzy o zmianach klimatu.

Raport dotyczy konsekwencji globalnego ocieplenia oraz możliwości adaptacji (przystosowania się) do nowych warunków – naszego i przyrody.

Wnioski z raportu IPCC dla Europy i Polski (z marca 2022 r.)

Niekorzystne skutki zmiany klimatu nie ominą oczywiście Europy, w tym Polski. Raport identyfikuje 4 kluczowe zagrożenia dla naszego kontynentu:

1. **upały** skutkujące zmianami w ekosystemach oraz problemami zdrowotnymi u ludzi i wyższą śmiertelnością z tym związaną,
2. łączny wpływ upałów i susz powodujący **problemy z uprawami**,
3. **niedobory wody** dla ludzi i przemysłu skutkujące stratami ekonomicznymi ,
4. **powodzie i rosnący poziom morza**.

Z raportu wynika, że rozwój społeczności i infrastruktury odpornych na zagrożenia klimatyczne stanowi poważne wyzwanie już przy obecnym poziomie ocieplenia. Gdy wzrost średniej temperatury powierzchni Ziemi przekroczy 1,5°C względem czasów

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

przedprzemysłowych, będzie to jeszcze trudniejsze, a po przekroczeniu progu 2°C w niektórych częściach świata stanie się niemożliwe. Jak zauważają autorzy raportu, w przypadku Europy obecnie istniejące czy projektowane plany adaptacji nie są wystarczające aby ograniczyć ryzyka, szczególnie jeśli globalna temperatura wzrośnie ponad 1,5°C. Skutkiem tego może być utrata różnych siedlisk i usług ekosystemowych, zgony związane z upałami, słabe plony czy racjonowanie wody w południowych częściach kontynentu.

Jak podsumowuje współprzewodniczący II grupy roboczej, prof. Hans-Otto Pörtner:

Dowody naukowe są jednoznaczne: zmiana klimatu jest zagrożeniem dla dobrobytu ludzkości i zdrowia planety. Jakakolwiek zwłoka w podjęciu wspólnych, globalnych działań spowoduje, że przegapimy ten krótki i błyskawicznie kurczący się czas, w którym możemy zadbać o zabezpieczenie przyszłości nadającej się do życia.

Informacja z 6.04.2022 r.:

Na początku kwietnia 2022 r. opublikowano kolejny raport IPCC. Ten raport dotyczy działań, które musimy podjąć, aby chronić klimat. Oczywiście na pierwszym planie jest **odchodzenie od paliw kopalnych.**

W najnowszym raporcie IPCC eksperci mówią wprost – działania podejmowane w najbliższych latach będą miały krytyczne znaczenie dla klimatu. Aby ograniczyć ocieplenie klimatu do 1,5°C, emisje muszą zacząć się zmniejszać od 2025 r., czyli już za 3 lata.

Joanna Flisowska z Greenpeace mówi: *Od pierwszego dnia napaści na Ukrainę, kraje Unii Europejskiej zapłaciły już ponad 18 miliardów euro za rosyjskie paliwa kopalne, tym samym współfinansują wojnę Putina. I ten strumień niestety wciąż płynie.*

Aby osiągnąć poziom 1,5°C z ograniczonym lub zerowym przekroczeniem tego limitu, światowe emisje gazów cieplarnianych muszą osiągnąć najwyższy poziom najpóźniej przed 2025 r. - w kontekście głębokiej i szybkiej redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2050 r. Nie za 10 lat, nie za 20 lat.

Ale świat jest na najlepszej drodze do ocieplenia o 3,2°C do 2100 roku, chyba że strategie wdrożone do końca 2020 roku zostaną szybko wzmocnione.

Podczas zatwierdzania raportu padło blisko 60 tysięcy komentarzy ze strony ekspertów i rządów. Dokument odnosi się do 59 tysięcy prac naukowych, a ostateczne zatwierdzenie przypadło w udziale 279 autorom.

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

Rola miast i przyrody

Dużą rolę w zakresie redukcji emisji przypisuje się także rolnictwu, leśnictwu i innym formom użytkowania gruntów. Działania te mogłyby także przyczynić się do ochrony bioróżnorodności, pomóc w adaptacji do zmian klimatu i zabezpieczyć źródła utrzymania, w tym żywność i wodę pitną – wskazuje IPCC i jak dodaje „wykorzystanie gruntów nie może jednak zrekomensować opóźnionych redukcji emisji w innych sektorach”

Źródło informacji:

https://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/jak-zmiana-klimatu-wplywa-na-nasze-zycie-druga-czesc-raportu-ipcc/?fbclid=IwAR3QZiXKsc2oLqNMOFx8fVsT6e6AVej6a4-E0IH96IAEy_Udi-3CISTkzYo

<https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/ipcc-zmiana-klimatu-globalne-ocieplenie-lagodzenie-mitygacja-11701.html>

DZIEŃ ZIEMI - 22 KWIEŃNIA

Dzień Ziemi (Earth Day), największe ekologiczne święto świata, obchodzone jest 22 kwietnia. Dodatkowo, Organizacja Narodów Zjednoczonych wyznaczyła tę datę jako **Międzynarodowy Dzień Matki Ziemi**.

Dzień Ziemi nazywany także Międzynarodowym Dniem Ziemi, to coroczne wydarzenie obchodzone w celu promowania ochrony środowiska, poszerzania świadomości ekologicznej i inspirowania do życia w zgodzie z naturą.

Ponad 50 lat temu (w 1970 r.) została zapoczątkowana idea obchodów Dnia Ziemi przez amerykańskiego senatora Gaylorda Nelsona.

Zdarzeniem, które przyczyniło się do zainicjowania tego święta, była katastrofa ekologiczna ze stycznia 1969 r., do której doszło u wybrzeża Stanów Zjednoczonych. Według wstępnych szacunków, z uszkodzonej platformy wiertniczej wyciekło do oceanu kilkaset tysięcy galonów ropy, co doprowadziło do śmierci tysięcy ptaków, delfinów oraz innych morskich zwierząt, a także dewastacji środowiska na wiele lat.

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ

22 kwietnia 1970 roku odbył się pierwszy w historii Dzień Ziemi. Natomiast kilka miesięcy później powołano do życia Amerykańską Agencję Ochrony Środowiska. W skutek powyższego, podpisano wiele aktów prawnych, które miały na celu ochronę zagrożonych gatunków, a także walkę o zrównoważone środowisko.

Obchody Dnia Ziemi są okazją do refleksji nad przyszłością naszej planety.

Cele:

- promowanie proekologicznych postaw w społeczeństwie;
- budowanie wspólnej odpowiedzialności, uświadamianie ludziom zagrożeń związanych z rozwojem przemysłu;
- zwiększanie świadomości wpływu jaki wywieramy na przyrodę i efektów niszczenia środowiska naturalnego, do których zaliczyć można zanieczyszczenie powietrza, wody oraz globalne ocieplenie.

Poniżej zaledwie kilka przykładów, co dobrego możemy zrobić dla środowiska i jak możemy uczcić Dzień Ziemi:

- Zaplanujmy dzień bez samochodu – gdy tylko jest to możliwe zostawiamy auto w garażu, korzystajmy częściej z roweru czy komunikacji miejskiej, poruszajmy się pieszo.
- Gdy coś nam się zepsuje, naprawiamy zamiast wyrzucać.
- Robiąc zakupy, róbmy je z własną torbą, najlepiej bawełnianą. Woreczki foliowe rozkładają się ponad 400 lat.
- Zasadźmy drzewo lub inną roślinę.
- Zbierzmy makulaturę.
- Sprzątajmy i segregujmy śmieci.
- Zbierzmy niepotrzebne szkło i wyrzućmy do specjalnego kontenera - przy recyklingu szkła zużywane jest 21% energii mniej niż przy produkcji nowego szkła.
- Zbierzmy puszki aluminiowe (po napojach gazowanych) i oddajmy do skupu.

Pamiętajmy, że każdy z nas jest mieszkańcem Ziemi i odpowiada za utrzymanie dobrostanu błękitnej planety!

Źródło informacji:

<https://www.gov.pl/web/rdos-gorzow-wielkopolski/zbliza-sie-dzien-ziemi>

<https://edupolis.pl/22-kwietnia-dzien-ziemi/>

<https://wartowiedziec.pl/serwis-glowny/styl-zycia/41788-zbliza-sie-dzien-ziemi-co-mozemy-zrobic-z-tej-okazji>

Stowarzyszenie
Wspólnota
Bona Fide

AKTYWNA SZKOŁA
Z KLIMATEM I ZDROWĄ ATMOSFERĄ